

det påtrængende behov for denne aftales snarlige indgåelse.

4. Efter de identiske amerikanske og sovjetiske teksters fremlæggelse i 18-magtsnedrustningsudvalget i Genève (ENDC) knyttede der sig forhåbninger til muligheden for på 22. generalforsamling at vedtage en tekst til en sådan aftale. Disse forhåbninger gik imidlertid ikke i opfyldelse, idet bestræbelserne på at nå til enighed om det eneste mellem USA og Sovjetunionen udestående spørgsmål, kontrolspørgsmålet, trak i langdrag.

Ligesom behandlingen af Mellemøstspørgsmålet blev forbeholdt sikkerhedsrådet, foretrak både Sovjetunionen og USA, der i fællesskab bestrider formandskabet for ENDC, at fastholde drøftelserne om ikke-spredning i dette forum fremfor i denne fase at risikere en debat i generalforsamlingen, der med sine 123 medlemmer efter de to supermagters opfattelse er et mindre egnet forum for en konkret diplomatisk forhandling. ENDCs beretning til 22. generalforsamling fremkom derfor først den 7. december og var uden substantielt indhold.

Medens de to supermagters indlæg i den kortvarige ikke-spredningsdebat reflekterede deres i vidt omfang sammenfaldende synspunkter og ønsker, berørte de øvrige lande, der udtalte sig om ikke-spredning, bl. a. Brasilien, Indien, Italien og Sverige, under forskellige former den forskelsbehandling mellem kernevåbenmagterne og ikke-kernevåbenmagterne, som en ikke-spredningsaftale vil indebære, og herved fremførtes velkendte synspunkter med hensyn til garantier og indrømmelser fra kernevåbenmagterne, adgang til „fredelige“ atomeksplosioner, så vidt muligt ensartede kontrolbestemmelser etc.

Prisen for at undgå en egentlig realitetsdrøftelse var imidlertid, at ENDC måtte acceptere at skulle afgive en fuldstændig beretning senest den 15. marts 1968 med henblik på drøftelse på en genoptaget generalforsamling i løbet af foråret 1968. Denne må befrygtes at blive alvorligt belastet med de talrige meningsforskelligheder, der består trods enigheden mellem de to verdensmagter.

5. Udsigten til yderligere fremskridt med hensyn til reguleringen af staternes udnyt-

telse af den menneskelige videns relative nyerobringer på kernefysikkens område suppleredes af en opmuntrende udvikling på andre områder, der også kun nyligt er blevet underkastet menneskelig udnyttelse: det ydre rum og havbunden.

Mest interessant i så henseende var behandlingen af et maltesisk forslag om fredelig udnyttelse af havbunden og undergrunden under havene. Efter en intensiv udvalgsbehandling, hvorunder fremkom stærkt divergerende opfattelser af, hvorledes FN på den mest rationelle måde kunne behandle dette omfattende problemkompleks, nåede man frem til et kompromisforslag om oprettelse af et ad hoc-udvalg, der i samarbejde med generalsekretæren skal afgive beretning til den 23. generalforsamling om spørgsmålets videnskabelige, tekniske, økonomiske, juridiske og andre aspekter.

FNs bestræbelser på at holde takt med udviklingen i udforskningen og udnyttelsen af verdensrummet satte sig et nyt spor med vedtagelsen af teksten til en international overenskomst om redning af astronauter og hjemsendelse af astronauter og genstande udsendt i det ydre rum.

6. Koloniproblemerne indtog i taletid og resolutionsantal nogenlunde samme fremtrædende plads som i de seneste år. Alligevel satte de ikke samme præg på forsamlingens arbejde som førhen. Hertil er grundene mange: Indre uro og anden splittelse i Afrika, svækkelse i den afro-asiatiske blok på grund af de arabiske landes optagethed af egne problemer, Sydrhodesias tilsyneladende held til at modstå den halvhjertede sanktionspolitikens følger og den udbredte uvilje hos mange betydelige lande ved at engagere sig i en konfrontation med Sydafrika. Selv om derfor udviklingen gennem det sidste tiår, ikke mindst som den er blevet fremmet under påtryk af verdensoffentligheden gennem FN, har været præget af den vidtgående, næsten dramatiske frigørelse af tidligere koloniområder, er der formentlig nu i de afro-asiatiske lande ved at brede sig en erkendelse af, at afkoloniseringens sidste fase frembyder særlig komplicerede problemer, og at positive resultater vil forudsætte en energisk og målbevidst politisk indsats både i og uden for FN, en indsats, i hvilken opinionstilkendegivelser i generalforsam-